

Simon(e) van Saarloos ~ ENZ. Het Wildersproces

Simon(e) van Saarloos
Tekening: Joseph Sassoon
Semah

“Wie mij wil stoppen, moet mij vermoorden”, zei Geert Wilders toen hij in november 2016 voor de rechtbank stond vanwege zijn ‘minder-minder’ uitspraak op de verkiezingsavond in het Haags café De Tijd. De-islamisering is niet zijn doel, concludeert filosoof en schrijver Simon(e) van Saarloos: doorgaan is zijn doel.

Ze stelt de vraag of Wilders iets verlangt. “Hij wil bepaalde dingen niet (islamisering), maar verlangt hij iets? Ervaart hij het verlangen naar een harmonieuze samenleving, een utopie, een Nobelprijs, de aandacht van één specifiek iemand? Of is hij eigenlijk een blij ei - zou de mogelijkheid om elk maatschappelijk probleem voor het karretje van je eigen agenda te spannen, plus de voortdurende vraag om een respons via twitter of te voor de camera, een bevredigend prikkelparadijs zijn voor Wilders?”

ENZ. uit de titel refereert aan het veelvuldig gebruik van dit woord in het verkiezingsprogramma van de PVV: “Geen geld meer naar ontwikkelingshulp, windmolens, kunst, innovatie, omroep, enz.” Wilders herhaalt zijn standpunten, waardoor de herhaling de waarde van de zinnen bestendigt. “Niet de inhoud van

Wilders' uitspraken veroorzaakt dat hij zichzelf blijft herhalen, maar het feit dat ze niet mogen worden uitgesproken zet hem aan tot herhaling."

Van Saarloos wil Wilders begrijpen en volgt alle procesdagen vanuit de rechtszaal. Een proces over discriminatie maar dat vooral over vrijheid van meningsuiting gaat.

Simon(e) van Saarloos is geïnspireerd door de filosoof Hannah Arendt en haar boek *Eichmann in Jerusalem - A Report on the Banality of Evil* over het proces tegen voormalig SS'er Adolf Eichmann in 1961.

Van de eerste procesdag op 4 maart tot de formele afsluiting op 9 december 2016 geeft Van Saarloos in haar boek 'ENZ. Het Wildersproces' een minutieus verslag van dat wat ze ziet en hoort. Op het door Wilders uitgesproken weerwoord (23 november) dat in het geheel is opgenomen, levert ze per alinea stevig commentaar. Tussendoor reist ze op zoek naar Wilders naar de mosjave in Israël waar hij begin jaren tachtig een tijdje heeft gewoond, gaat het toneelstuk *Holy F.* in première, horen we over haar liefdes en etentjes met de 'Rechtse Eetclub', en over de lezingen die ze bezoekt. In het laatste hoofdstuk kruipt ze zelfs in Wilders, als ze verkleed als Wilders naar het carnaval in Limburg gaat.

Alles beschreven vanuit een 'belichaamde, associatieve manier van kijken', om te begrijpen wat er gebeurt. "Ik heb mezelf een anti-hype blik aangeleerd, met ogen die door mijn lijf worden bestuurd, niet door wat bedacht van belang is." Vanaf de eerste dag van het proces is zijzelf prioriteit, omdat ze aanwezig is, omdat ze een lichaam heeft waarop ze reageert. Zij kan zichzelf niet achterlaten. Ze is geïnteresseerd in een ander subjectiever perspectief met zichzelf in de hoofdrol.

Foto: Linda Bouws

Van Saarloos beschrijft haar rol in het proces en in het toneelstuk *Holy*

F.: “Vandaag ben ik erkend ‘maker’. We maken theater. De journalist ‘volgt’ de rechtszaak. Zo gesteld ben ik liever maker dan volger. Maar natuurlijk maak je als ‘volger’ ook. De journalist schrijft een artikel waarin zo goed mogelijk wordt doorgegeven. Die weergave is een interpretatie en vormt de werkelijkheid die op de weergegeven werkelijkheid volgt. Als een journalist ergens nadruk op legt, of nieuwe feiten toevoegt, kan dit een rol gaan spelen. De aanwezigheid van een volger, een journalist (maar ook van publiek, ‘de mensen thuis’, online), schept een bewustzijn en beïnvloedt het gedrag van de mensen rondom de volger. Zo bezien is de volger ook een maker.”

De meeste aandacht gaat naar het proces met al zijn spelers: het OM, de rechters, de journalisten, fotografen, bodes, Wilders en zijn advocatenteam o.l.v. advocaat Geert-Jan Knoops en zijn vrouw Carry Knoops (door Van Saarloos nadrukkelijk Carry Hamburger genoemd), het koffieapparaat en koffie, en Simon(e) van Saarloos zelf, worden in het ruim 300 pagina tellende boek vanuit een niet-juridisch perspectief tot in detail geanalyseerd.

Woorden, handelingen, bewegingen, pauzes, drankjes, ongesteld zijn worden uitvoerig beschreven.

Het laatste woord in het proces ‘tegen de vrijheid van meningsuiting’ wordt door Wilders gevoerd. Nu gaat Simon(e) Van Saarloos verder dan het ‘lichamelijke beschrijven’: per alinea levert ze commentaar op de woorden van Wilders (zie vet en cursief).

(...) ‘Wij zullen **winnen**, het Nederlandse volk zal **winnen** en zich goed herinneren wie aan de goede kant van de geschiedenis stond. Het gezond verstand zal het **winnen** van de politiek correcte arrogantie. *Hoe ziet winnen eruit? Winnen is geen proces, winnen gaat uit van een eindstaat, een eindresultaat.* Want overal in het Westen maken we hetzelfde mee. Het vrije woord laat zich niet opsluiten; het schreeuwt het uit. Overal zeggen steeds meer mensen wat ze denken. Ze willen **hun** land niet verliezen, ze willen **hun** vrijheid niet verliezen.

Ze willen politici die hen serieus nemen, die naar hen luisteren die namens hen durven te spreken. Het is een heuse democratische revolte. Overal waait de wind van verandering en vernieuwing. *Men wil ‘hun land’ en ‘hun vrijheid’ behouden. Veranderingen, zoals het uiterlijk van Zwarte Piet of het verrijken van de Nederlandse taal om het word ‘allochtoon’ en ‘blank’ niet meer te hoeven gebruiken, moeten worden tegengehouden. En toch spreekt Wilders van ‘verandering en vernieuwing’.* Ook hier in Nederland. Zoals ik al zei: ik sta

hier namens **miljoenen** Nederlanders. Ik spreek **niet alleen** namens mijzelf. Mijn stem is de stem van **velen**. En dus vraag ik u nu. **Niet alleen** namens mijzelf, maar in naam van al die Nederlanders: spreek **mij** vrij! Spreek **óns** vrij! *Ik ben iedereen. Wie zich niet in mij vertegenwoordigt ziet, bestaat niet echt.'*

Het is Simon(e) Van Saarloos zeker gelukt op een andere manier naar het Wilders-proces te kijken, maar het goed en onderhoudend geschreven 'ENZ. Het Wildersproces' is te persoonlijk detaillistisch om in te zetten tegen Wilders' populisme, zoals Van Saarloos ook zou willen. Nog afgezien van de vraag of populisten haar boek zouden lezen.

Simon(e) van Saarloos - ENZ. Het Wildersproces - Atlas Contact 2018 - ISBN 978904503338 9

Zie Wild, Wilder, Wilders -The Geert Wilders live in de Zuilenzaal van Felix Meritis